

Hyvinvointivaliokunta	§ 5	08.05.2019
Kaupunginhallitus	§ 199	18.06.2019
Kaupunginhallitus	§ 293	22.10.2019
Kaupunginhallitus	§ 353	10.12.2019

Hyvinvointivaliokunnan ohjausesitys Syötteen koulun lakkauttamiseen tähtäävän selvityksen käynnistämisestä

HYVINVOI 5

Hyvinvointivaliokunta jatkaa keskustelua Kuntamaisema- raportin pohjalta Pudasjärven kaupungin koulujen tulevaisuudesta.

Opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa esitteli edellisessä kokouksessa Pudasjärven kaupungin koulujen tulevaisuuden tilannetta, tarkastelussa lähinnä Sarakylän ja Syötteen koulujen tulevaisuus.

Pudasjärven kouluverkko on yksikkömäärältään- ja kooltaan lähes keskitasoa vertailukuntiin nähden. Kouluverkossa on kuitenkin paljon (4) pientä alakoulua, joita tasapainottaa 1 isompi Lakan koulu sekä Hirsikampus. Etäisyydet ovat pitkiä etenkin Sarakylän, Kipinän ja Syötteen koulun osalta.

Hirsikampuksella Pudasjärven oppilaista opiskelee suurin osa, joten yksikön kustannustasolla on valtava merkitys perusopetuksen kustannustasoon. Lakan koulun kustannustaso on kokoonsa nähden keskitasoa korkeampi. Luokkamäärä on isompi kuin vastaavan kokoluokan kouluissa muualla.

Pudasjärvellä on kaksi hyvin pientä koulua. Sarakylän koulu on kustannuksiltaan selvästi muita kaupungin kouluyksiköitä kalliimpi. Ero tulee vahvimmin esille huoneistokustannuksissa, mutta myös oppilaskohtaiset henkilöstökustannukset ovat vertailussa hyvin korkeat. Toisen pienen koulun, Syötteen koulun, kustannustaso on kokoluokassaan keskitasoa edullisempi. Asemoitumista edesauttaa etenkin matalat huoneistokustannukset. Koulu toimii vuokratiloissa.

Tarkasteluvuonna 2017 sarakylän koulun oppilasmäärä oli 17 oppilasta perusopetuksessa ja yksi oppilas esiopetuksessa. Syötteen koulussa vastaavat määrät olivat 23 ja 1.

Tällä hetkellä oppilasmäärä kouluissa, Sarakylä 20 oppilasta ja Syötteen koulu 12 oppilasta.

Vuoden 2018 tilinpäätöksen ja Kuntamaisemaraportin perusteella on katsottu aiheelliseksi ottaa tarkempaan tarkasteluun Syötteen ja Sarakylän koulujen tilanteet. Kuntamaisemaraportissa vertailukohtana on käytetty oppilaskohtaisia kustannuksia, mutta opetus- ja sivistysjohtajan mukaan tämä ei pienillä kouluilla ole lähtökohtaisesti paras vertailutapa. Pienissä kouluissa oppilasmäärän vaihtelu voi lukuvuosien välillä olla suurta ja näin ollen vaikutukset oppilaskohtaisiin kustannuksiin ovat suuret. Eri vuosina oppilaskohtaisten kustannusten välillä voi siis olla merkittävää vaihtelua samaa koulua koskien.

Kaupunginhallitus päättää vuosittain kouluille myönnettävästä tuntikehyksestä. Esi- ja perusopetuksen sekä lukion tuntikehyksellä määritellään koulun toimitaan käytettävissä oleva tuntimäärä lukuvuosittain. Tuntikehys tarkoittaa koulun viikoittaista opetustuntien määrää, joka sisältää luokkaopetustunnit, tukiopetustunnit, osaaikaisen erityisopetuksen, erityisluokkien tunnit sekä virkaehtosopimuksen mukaiset erityistehtävätunnit.

Opetus- ja sivistysjohtaja esitteli hyvinvointivaliokunnalle laskelmat siitä, mitä säästöjä mahdollinen Syötteen koulun lakkauttaminen toisi. Säästyvä summa olisi tällä hetkellä käytettävissä olevan tiedon perusteella noin 4 000€ vuodessa. Erotuksen pienuus johtuu siitä, että Syötteen koulun lakkauttamisesta tulisi lisäkustannuksia oppilaiden kuljettamisesta Sarakylän kouluun, joka söisi suuren osan vuokrissa saavutettavista säästöistä.

Syötteen koulun henkilöstöresurssi on tällä hetkellä kaksi luokanopettajaa, joista toinen hoitaa myös koulunjohtajan tehtäviä sekä erityisopettajan resurssia 5 tuntia/ viikko ja 1 koulunkäynnin ohjaaja.

Hyvinvointivaliokunta keskusteli asiasta ja esille nousi mahdollisten säästöjen lisäksi lasten etu.

Hyvinvointivaliokunnalle on tärkeää, että mahdollisissa tulevilla keskusteluissa otetaan huomioon se, mikä on lapsen kannalta paras vaihtoehto. Liian pieni koulu ei välttämättä ole valiokunnan näkemyksen mukaan lapsen kehityksen ja esimerkiksi oppilaiden ryhmäytymisen kannalta paras vaihtoehto, mutta toisaalta tuttu ympäristö ja kohtuulliset koulumatkat ovat alakouluikäiselle lapselle jaksamisen kannalta tärkeitä asioita.

Hyvinvointivaliokunta ohjeistaa kaupunginhallitusta, että Syötteen koululle valmistellaan tuntikehys, jossa koulu muuttuu yksi opettajaiseksi kouluksi. Esitykseen sisältyy erityisopettajan resurssia 6 vuosiviikkotuntia. Samalla hyvinvointivaliokunta edellyttää, että kaupunginhallitus käynnistää selvityksen Syötteen koulun lakkauttamisesta vähäiseen oppilasmäärään pohjautuen ja oppilaiden etu lähtökohtana ajatellen.

KH 18.06.2019 § 199

Hyvinvointivaliokunta on kokouksissaan 25.4.2019 (§ 5) ja 8.5.2019 (§ 5) tarkastellut Kuntamaisema Oy:n tekemää raporttia hyvinvointi- ja sivistystoiminnan talouden osalta. Erityisenä painopisteenä tässä oli koulujen tulevaisuuden tarkastelu. Mainitun raportin ja oppilasennusteiden perusteella valiokunta totesi, että Pudasjärvellä on kaksi hyvin pienikokoista koulua, joiden osalta on erityinen tarve tehdä selvitys niiden tulevaisuudennäkymistä.

Hyvinvointivaliokunta totesi olevan tärkeää, että mahdollisissa tulevilla keskusteluissa otetaan huomioon se, mikä on lapsen kannalta paras vaihtoehto. Liian pieni koulu ei välttämättä ole valiokunnan näkemyksen mukaan lapsen kehityksen ja esimerkiksi oppilaiden ryhmäytymisen

kannalta paras vaihtoehto, mutta toisaalta tuttu ympäristö ja kohtuulliset koulumatkat ovat alakouluikäiselle lapselle jaksamisen kannalta tärkeitä asioita.

Asian käsittelyn päätteeksi hyvinvointivaliokunta päätyi antamaan ohjausesityksen, jossa valiokunta edellyttää, että kaupunginhallitus käynnistää selvityksen Syötteen koulun lakkauttamisesta vähäiseen oppilasmäärään pohjautuen, ja oppilaiden etu lähtökohtana pitäen. Ohjausesityksessään valiokunta ei todennut, että taloudellisia seikkoja olisi tässä yhteydessä pidettävä ratkaisevana tekijänä.

Hyvinvointivaliokunnan edellyttämä oppilaan edun huomioiminen ei ole yksinkertainen tai yksiselitteinen asia. Erityisesti Pudasjärvellä nykyisenkaltaisessa kouluverkkotilanteessa koulun lakkauttaminen merkitsee aina huomattavaa koulumatkojen ja niihin käytettävän ajan pitenemistä. Toisaalta, kuten valiokunta on keskustelussaan todennut, koulun pienuudella voi olla myös oppilaiden sosiaaliseen kehitykseen negatiivisesti vaikuttavia piirteitä. Koululla vallitseva toimintakulttuuri mm. koulun ulkopuolisten oppimisympäristöjen hyödyntämisen osalta voi myös joko voimistaa tai vähentää pienen oppilasmäärän vaikutusta.

Syötteen aluetta koskevassa kouluverkkoratkaisussa on otettava huomioon myös ratkaisun vaikutukset alueen elinkeinoihin ja houkuttelevuuteen yritys- ja asuinympäristönä. Kaupunki on alueen yrittäjien kanssa yhteistyössä sitoutunut muun muassa kaupunginvaltuuston hyväksymän investointien puitesopimuksen myötä merkittäviin matkailuinvestointeihin alueelle. Parhaillaan alueelle rakennetaan kahta uutta hotellia ja kaupunki rakentaa monitoimiliikunta- ja tapahtuma-areenaa. Syötteen työvoiman tarve on investointien myötä kasvussa ja panostaminen palvelujen ympärivuotisuuteen tuo lisää myös pysyvää työvoimaa. Tämän vuoksi kouluverkkoselvityksessä on tarpeen tehdä lapsivaikutusten arvioinnin lisäksi myös yritysvaikutusten arviointi, jossa huomioidaan Syötteen koulun lakkauttamisen vaikutukset elinkeinotoiminnalle.

Jo edellä mainitun perusteella voidaan todeta, että hyvinvointivaliokunnan ohjausesitys vaatii perusteellista ja laaja-alaista asian selvittämistä. Tätä varten selvitystyölle on turvattava riittävä aika- ja työvoimaresurssi.

Asian on valmistellut opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa p. 050-400 4799

Kaupunginjohtajan esitys: Kaupunginhallitus päättää, että hyvinvointivaliokunnan ohjausesityksen perusteella käynnistetään selvitys mahdollisuudesta Syötteen koulun lakkauttamiseksi vähäiseen oppilasmäärään pohjautuen. Selvitys toteutetaan siten, että valiokunnan edellyttämä oppilaan etu tulee perusteellisesti selvitetyn. Selvityksessä tehdään lapsivaikutusten arvioinnin lisäksi myös yritysvaikutusten arviointi, jossa huomioidaan Syötteen koulun lakkauttamisen vaikutukset elinkeinotoiminnalle. Selvitys toteutetaan syksyn 2019 aikana siten, että mahdollisessa lakkauttamispäätöksessä voidaan huomioida koulutilojen vuokrasopimuksen irtisanomisaika.

Päätös: Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

KH 22.10.2019 § 293

Hyvinvointi- ja sivistystoiminnan toiminta-alue on käynnistänyt selvitystoimenpiteet kaupunginhallituksen päätöksen mukaisesti Syötteen koulun mahdollisen lakkauttamisen aiheuttamista vaikutuksista. Selvitys pitää sisällään ainakin lapsivaikutusten arvioinnin, tarkastelun taloudellisista vaikutuksista, pedagogisten vaikutusten arvioinnin, elinkeinovaikutusten arvioinnin ja sosiaalisten vaikutusten tarkastelun. Selvitys toteutetaan syksyn 2019 aikana siten, että mahdollisessa lakkauttamispäätöksessä voidaan huomioida koulutilojen vuokrasopimuksen irtisanomisaika. Selvityksen sisältö voi vielä täsmentyä työn edetessä.

Kaupunginhallitus saa katsauksen selvitystyön toteuttamissuunnitelmasta ja tämän hetkisestä tilanteesta.

Asian on valmistellut opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa p. 050-400 4799

Kaupunginjohtajan esitys: Kaupunginhallitus merkitsee Syötteen koulun lakkauttamiseen tähtäävän selvityksen tilannekatsauksen tietoonsa saatetuksi.

Päätös: Kaupunginhallitus merkitsi Syötteen koulun lakkauttamiseen tähtäävän selvityksen tilannekatsauksen tietoonsa saatetuksi.

--

Merkitään pöytäkirjaan, että opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa esitteli asiaa kokouksessa.

KH 10.12.2019 § 353

Kaupunginhallitus sai kokouksessaan 22.10.2019 §293 tiedoksi tilannekatsauksen ja toteuttamissuunnitelman hyvinvointivaliokunnan ohjausesityksen perusteella käynnistetystä Syötteen koulun lakkauttamiseen tähtäävästä selvityksestä. Hely Forsberg-Moilasen laatima raportti (oheisaineistona) on valmistunut marraskuun loppuun mennessä, ja selvitys on voitu toteuttaa kaupunginhallitukselle tiedoksi annetun toteuttamissuunnitelman mukaisesti. Selvityksessä on sivuttu myös Sarakylän koulun tilannetta niiltä osin kuin sillä on otaksuttavasti vaikutusta Syötteen koulun mahdolliseen lakkauttamispäätökseen.

Oppilasennustetta on selvityksessä tarkasteltu sekä Syötteen että Sarakylän koulujen osalta. Tarkastelujakso ulottuu tähänhetkisestä tilanteesta lukuvuoteen 26-27 saakka. Oppilasmääräennusteesta on erityisesti huomioitava, että se ottaa huomioon ainoastaan koulun oppilaaksiottoalueella tällä hetkellä asuvat lapset, jotka tulevat kouluikänsä tarkastelujakson aikana. Siten ennuste ei huomioi mahdollisen muuttoliikkeen aiheuttamia muutoksia koulun oppilasmäärässä. Muuttoliikkeen vaikutuksia voi jossain määrin pyrkiä ennakoimaan

tarkastelemalla kylän tai alueen vetovoimaisuutta.

Tarkastelujakson aikana Syötteen koulun oppilasmäärässä on vain pientä vaihtelua tämänhetkiseen tilanteeseen verrattuna. Ennusteen mukaan lukuvuonna 26-27 koululla olisi 13 oppilasta, mikä tarkoittaa pientä lisäystä nykytilanteeseen verrattuna. Sarakylän koululla oppilasmäärä on samalla jaksolla selkeästi laskeva. Lukuvuonna 26-27 koululla olisi viisi oppilasta, kun tämänhetkinen määrä on 17.

Henkilöstö ja kustannukset

Selvityksen mukaan yhteen luokanopettajaan pohjautuva henkilöstörakenne on koulun nykyisessä tilanteessa haasteellisin seikka. Opettaja on koko ajan vastuussa kaikesta toiminnasta. Pitkällä tähtäimellä yksiopettajaisuus on merkittävä kuormitustekijä. Kollegojen välinen vuorovaikutus ja asioiden jakaminen ovat tärkeitä kaikissa tehtävissä. Erityisopettaja osaltaan on tällä hetkellä helpottavana tekijänä kollegiaalisen tuen puutteessa. Yhteistyömahdollisuudet Pikku-Syötteen kanssa kuitenkin tarjoavat joustavia ratkaisutapoja myös nykyisestä poikkeaviin henkilöstöjärjestelyihin, mikäli koulun toimintaa päätetään jatkaa.

Kuljetukset

Syötteen koulun kuljetuskustannukset ovat vuositasolla n. 29 000 euroa. Oppilaiden siirtäminen Sarakylään tai Hirvaskoskelle vähintään kaksinkertaistaa kustannukset. Matka ajat oppilailla pidentyvät molemmissa tapauksissa noin tuntiin. Huoltajien näkemyksissä tuli voimakkaasti esille vaihtoehto siirtää lapset Taivalkosken puolelle kouluun, mikäli koulu loppuu Syötteeltä. Tällöin kyseeseen tulisi mahdollisesti myös perheen muutto pois Syötekylästä Taivalkoskelle. Kustannukset eivät tässä tapauksessa lisääntyisi, mutta perheiden muutto vaikuttaisi negatiivisesti Pudasjärven saamiin valtionosuuksiin.

Toimintaympäristö (sijainti ja yhteistyö)

Koulun tilat Nuorisokeskuksen alakerrassa ovat koulutoiminnalle toimivat ja riittävät. Kalustusta ja välineistöä on nykyaikaistettu viime vuosina. Karkeasti ajatellen nykyisissä koulutiloissa mahtuisi opiskelemaan 35 koululaista. Koulun ulkopuoliset puitteet mahdollistavat hyvin erilaiset ulkoaktiviteetit. Ulkotiloja voi hyödyntää opettamisessa ja oppimisessa monella tavoin muutoinkin kuin vain liikuntatunneilla. Syksyn aikana koulussa on esimerkiksi toteutettu opetusta metsäkoulussa ulkoluokkaopetuksena perjantaisin kahden tunnin ajan.

Kansainvälisyys

Kansainvälisyys nousee osaksi Syötteen koulun toimintaa useammallakin tavalla. Pikku-Syötteellä vierailee vuosittain useita Suomen rajojen ulkopuolelta saapuvia leirikouluryhmiä, joiden taholta on esitetty toiveita aiempaa tiiviimmästä yhteistyöstä koulun kanssa. Yhteistyö voisi pitää sisällään osallistumista koulun toimintaan monella tavalla. Nuorisokeskuksilla on myös velvoite tehdä kansainvälisyystyötä esim. nuorisovaihtona. Pikku-Syötteen Nuorisokeskukselle on aloittanut kaksi vuotta sitten oman kansainvälisyystoiminnan tarjoamalla ulkomaalaisille opiskelijoille työharjoittelupaikkoja, jossa harjoittelun aiheena on liikunnan ohjaus Suomessa. Harjoittelijoita on tänä talvena tulossa jälleen kolme,

Espanjasta ja Belgiasta. Harjoittelijoiden myötä varsinkin kielitaidon on todettu kehittyvän niin henkilökunnalla kuin oppilaillakin.

Seuraavassa taulukossa on esitetty selvityksen pääpiirteittäiset tulokset pääotsakkeittain:

Ennusteen mukainen oppilasmäärä	hieman lisääntyvä
Taloudelliset vaikutukset lakkautettaessa	vähäiset
Opetuksen järjestäminen	yksiopettajaisuus haastavaa ja kuormittavaa
	yhteistyömahdollisuudet Pikku-Syötteen kanssa monipuolisia
	Tunturikoulu –toiminta ainutlaatuista
	suuremmalla koululla valinnaisainetarjonta olisi laajempaa
Tilat ja välineet	tilat ovat nykykäyttöön hyvin riittävät ja soveltuvat, toimintaympäristö on poikkeuksellisen monipuolinen
	välineistöä on uudistettu, mutta uudistamistarpeita on edelleen
	tilanne ei edellytä suuria taloudellisia resurssintoja
Oppilaiden näkemykset	pieni koulu koetaan viihtyisänä
	kaverin puuttuminen vapaa-ajalla ongelma
Huoltajien näkemykset	koulussa oppilaat saavat yksilöllistä opetusta ja tukipalvelut ovat riittävät
	nykyisestä pidentyvä koulumatka aiheuttaisi huolta
	mikäli koulu lakkautettaisiin, vartenotettavana vaihtoehtona muutto toiselle paikkakunnalle
Elinkeinovaikutusten arviointi	koulu merkittävänä tekijänä työvoiman saannin turvaamisessa

koulun lakkauttaminen vaikeut-
taisi kansainvälistä yhteistyötä
alueella

Sosiaaliset vaikutukset

koulu koetaan kylän kannalta
merkitykselliseksi

Asian on valmistellut opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa
p.050-4004799

Kaupunginjohtajan esitys: Kaupunginhallitus toteaa, että valmistunut selvitys on kattava ja siinä seikkaperäisesti arvioidaan koulun jatkamisen tai lakkauttamisen vaikutuksia monipuolisesti eri näkökohdat huomioiden kaupunginhallituksen 18.6.2019 § 199 edellyttämällä tavalla. Myös valiokunnan korostama oppilaan etu on perusteellisesti selvitetty.

Kaupunginhallitus päättää, että ottaen huomioon oppilaiden etu, vanhempien mielipiteet, koulun järjestämiseen liittyvät toiminnalliset ja taloudelliset seikat, saavutettavan säästöpotentiaalin vähäisyys sekä koulun merkitys alueen yrityksille ja elinvoimalle laajemminkin, Syötteen koulun lakkauttamiselle ei ole tällä hetkellä perusteita. Kouluverkkotarkastelua on tarkoituksenmukaista kuitenkin jatkaa kaikkien koulujen osalta alkuvuodesta käynnistyvän talousohjelman valmistelun yhteydessä, jonka jälkeen ohjelma tulee kaupunginvaltuustolle päätettäväksi.

Päätös:

Kaupunginhallitus hyväksyi esityksen yksimielisesti.

--

Merkitään pöytäkirjaan, että opetus- ja sivistysjohtaja Juha Holappa esitteli asiaa kokouksessa.